

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРАЛІГІ
МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
MINISTRY OF SCIENCE AND HIGHER EDUCATION OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

А.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУАЗИЯ ҰАТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ А.Н. ГУМИЛЕВА
L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY

«ҰАТТЫҚ ВАЛЮТАНЫҢ ТҰРАҚТЫЛЫҒЫ МЕМЛЕКЕТТІҢ
ҚАРЖЫЛЫҚ КАУІПСІЗДІГІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ФАКТОРЫ РЕТІНДЕ»
Қазақстан Республикасының ұлттық валютасының 30 жылдығына арналған
халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясының
МАТЕРИАЛДАР ЖИНАҒЫ

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ

Международной научно-практической конференции,
посвященная 30-летию национальной валюты Республики Казахстан
«СТАБИЛЬНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНОЙ ВАЛЮТЫ КАК ФАКТОР
ОБЕСПЕЧЕНИЯ ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ГОСУДАРСТВА»

COLLECTION OF REPORTS

of the international scientific and practical conference dedicated to the 30th anniversary
of the national currency of the Republic of Kazakhstan
«STABILITY OF THE NATIONAL CURRENCY AS A FACTOR OF ENSURING
FINANCIAL SECURITY OF THE STATE»

АСТАНА, ASTANA,
2023

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ Л.Н. ГУМИЛЕВА

MINISTRY OF SCIENCE AND HIGHER EDUCATION OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY

**"ҰЛТТЫҚ ВАЛЮТАНЫҢ ТҰРАҚТЫЛЫҒЫ МЕМЛЕКЕТТІҢ ҚАРЖЫЛЫҚ
ҚАУІПСІЗДІГІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ФАКТОРЫ РЕТІНДЕ"
Қазақстан Республикасының ұлттық валютасының 30 жылдығына арналған
халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясының
МАТЕРИАЛДАР ЖИНАҒЫ**

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
Международной научно-практической конференции, посвященная 30-летию
национальной валюты Республики Казахстан
**«СТАБИЛЬНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНОЙ ВАЛЮТЫ КАК ФАКТОР ОБЕСПЕЧЕНИЯ
ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ГОСУДАРСТВА»**

COLLECTION OF REPORTS
of the international scientific and practical conference dedicated to the 30th anniversary of the
national currency of the Republic of Kazakhstan
**"STABILITY OF THE NATIONAL CURRENCY AS A FACTOR OF ENSURING
FINANCIAL SECURITY OF THE STATE"**

ASTANA, 2023

ӘОЖ 336(075.8)
КБЖ 65.261
М17

Редакциялық алқа:

Мақыш С.Б. – Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ Басқарма мүшесі – академиялық мәселелер жөніндегі проректоры
Жағыпарова А.О. – Экономика факультінің деканы
Ажмухамедова А.А. – Экономика факультеті деканының ғылыми жұмыстар жөніндегі орынбасары
Мажитов Д.М. – «Қаржы» кафедрасының профессоры
Бұлақбай Ж.М. – «Қаржы» кафедрасының меңгерушісі
Майдырова А.Б. – «Экономика және кәсіпкерлік» кафедрасының меңгерушісі
Сембиева Л.М. – «Мемлекеттік аудит» кафедрасының меңгерушісі
Аманова Г.Д. – «Есеп және талдау» кафедрасының меңгерушісі
Муталиева Л.М. – «Туризм» кафедрасының меңгерушісі
Мухияева Д.М. – «Менеджмент» кафедрасының меңгерушісі
Алина Г.Б. – «Бизнес және басқару» факультетінің деканы, Esil University

М17 «Ұлттық валютаның тұрақтылығы мемлекеттің қаржылық қауіпсіздігін қамтамасыз ету факторы ретінде» Қазақстан Республикасы Ұлттық валютасының 30 жылдығына арналған халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясы. – Астана: Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ, 2023. – 787 б. Международная научно-практическая конференция, посвященная 30-летию национальной валюты Республики Казахстан **«Стабильность национальной валюты как фактор обеспечения финансовой безопасности государства»**. – Астана: ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, 2023. – 787 с. International scientific and practical conference dedicated to the 30 thanniversary of the national currency of the Republic of Kazakhstan **«Stability of the national currency as a factor of ensuring financial security of the state»**. – Astana: L.N. Gumilyov ENU, 2023. – 787 p.

ISBN 978-601-337-909-8

Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференцияның еңбектер жинағында мемлекеттің қаржылық қауіпсіздігін қамтамасыз ету және Қазақстан Республикасы ұлттық валютасының тұрақтылық факторлары қарастырылған.

В сборнике трудов международной научно-практической конференции рассмотрены факторы обеспечения финансовой безопасности государства и стабильности национальной валюты Республики Казахстан.

In the collection of works of the international scientific and practical conference, factors of ensuring the financial security of the state and the stability of the national currency of the Republic of Kazakhstan are considered.

ISBN 978-601-337-909-8

**ӘОЖ 336(075.8)
КБЖ 65.261**

**©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2023**

ӘЛЕУМЕТТІК КӨМЕК ЖӘНЕ ӘЛЕУМЕТТІК ҚАРЖЫЛАНДЫРУДАҒЫ АУДИТ ҚЫЗМЕТІНІҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

Жартыбек Дарина Берікқызы

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті,
Астана қаласы, Қазақстан Республикасы, dzhartybek@bk.ru

Ғылыми жетекші Жахметова А.Қ.

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті,
Астана қ., Қазақстан Республикасы

Аңдатпа: Бұл мақалада, әлеуметтік аудитті жүргізудің артықшылықтары мен маңыздылығы, нәтижелі жұмыспен қамту саласындағы саясаттың әлеуметтік аудитінің халықаралық тәжірибесі сипатталады. Қазіргі таңда әлемде нарықтық экономикасы жоғары деңгейде дамыған елдерде интенсивті түрде әлеуметтік аудитті енгізу, дамыту жүзеге асуда.

Нәтижелі жұмыспен қамтуды дамыту бағдарламасының нәтижелерін халықтың табысының өсуімен бағалауы қажет. Нәтижелі жұмыспен қамтуды және жаппай кәсіпкерлікті дамытудың 2017 – 2021 жылдарға арналған "Еңбек" мемлекеттік бағдарламасы. Бағдарламаның мақсаты: халықты нәтижелі жұмыспен қамтуға жәрдемдесу және азаматтарды кәсіпкерлікке тарту.

ЭКОСАИ-дың 9-шы ассамблеясында Жоғары Аудиторлар Палатасының төрағасы тек ақшаны ғана емес, сонымен қатар Қазақстандықтардың мемлекеттік қызметтер мен көмектермен қанағаттандыру деңгейіне мониторинг жүргізу қажеттігін атап айтты.

Түйінді сөздер: әлеуметтік көмек, жұмыссыздық, Жоғары аудиторлар палатасы, әлеуметтік-еңбек саласы, әлеуметтік аудит, нәтижелі жұмыспен қамтуды дамыту, әлеуметтік қамтылу, Халықаралық Еңбек ұйымы.

Аннотация: В данной статье будут описаны преимущества и важность проведения социального аудита, международный опыт социального аудита политики в сфере продуктивной занятости. В настоящее время в мире осуществляется интенсивное внедрение, развитие социального аудита в странах с высокоразвитой рыночной экономикой.

Необходимо оценить результаты программы развития продуктивной занятости с ростом доходов населения. Государственная программа развития продуктивной занятости и массового предпринимательства на 2017 – 2021 годы "Еңбек". Цель программы: содействие продуктивной занятости населения и вовлечение граждан в предпринимательство.

На 9-й Ассамблее ЭКОСАИ председатель Высшей аудиторской палаты отметила необходимость мониторинга не только денег, но и уровня удовлетворенности казахстанцев государственными услугами и помощью.

Ключевые слова: социальная помощь, безработница, Высшая аудиторская палата, социально-трудовая сфера, социальный аудит, развитие продуктивной занятости, социальная обеспеченность, международная организация труда.

Annotation: This article will describe the advantages and importance of conducting a social audit, international experience of social audit of policies in the field of productive employment. Currently, there is an intensive implementation and development of social audit in the world in countries with highly developed market economies.

It is necessary to evaluate the results of the program for the development of productive employment with the growth of incomes of the population. The State program for the development of productive employment and mass entrepreneurship for 2017-2021 "Enbek". The purpose of the program: promotion of productive employment of the population and involvement of citizens in entrepreneurship.

At the ninth Assembly of ECOSAI, the Chairman of the Chamber of Supreme Auditors noted the need to monitor not only money, but also the level of satisfaction of Kazakhstanis with public services and assistance.

Keywords: social assistance, unemployment, Higher Audit Chamber, social and labor sphere, social audit, development of productive employment, social security, International labor organization.

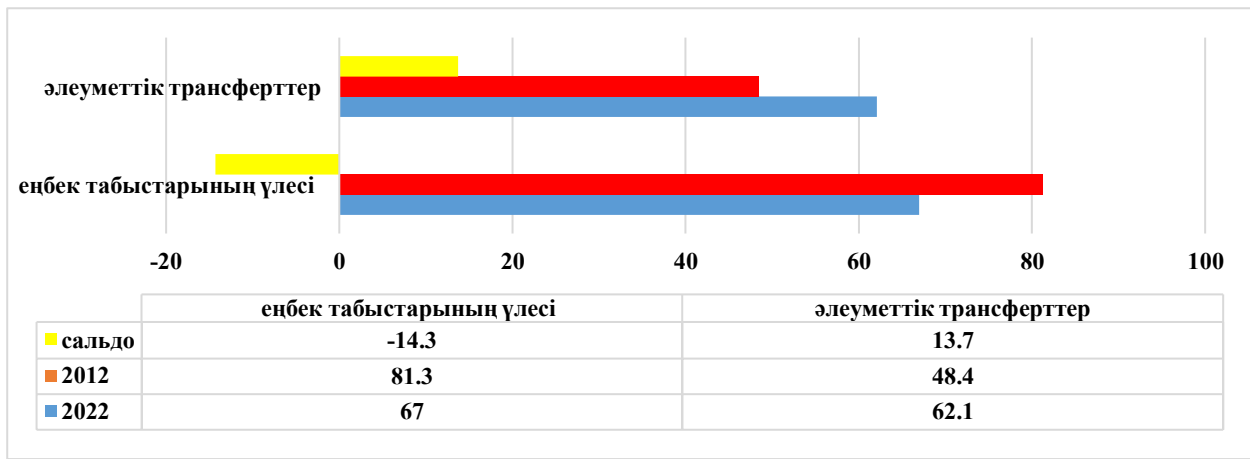
Қазақстан Республикасының әрбір азаматаның әлеуметтік қамтылуын, халықтың өмір сүру деңгейінің тұрақты әрі жоғары болуын, мемлекет тарапынан көрсетілетін көмек әсіресе, ең басты қаржыландыруды қамтамасыз етудегі ең маңызды жүйе бұл мемлекеттік аудит және қаржылық бақылау болып табылады. Қазіргі таңда әлемде нарықтық экономикасы жоғары деңгейде дамыған елдерде интенсивті түрде әлеуметтік аудитті енгізу, дамыту жүзеге асуда. Бұл өз көрінісін әр түрлі елдердегі әлеуметтік аудит көмегіне жүгінетін корпорациялар, ұйымдар санының артуымен, сонымен қоса ұлттық және халықаралық деңгейдегі әлеуметтік аудиттің құқықтық базасының әзірленуі мен қалыптасуында айқын көрінеді.

Әлеуметтік аудит – кәсіпорын немесе ұйымның жалпы этикалық тиімділігін түсіну, арттыру және есеп берудегі қолданылатын механизм. Оның қызмет ету секторына байланысты қызметкерлерге, қоғамға және мүдделі тұлғаларға қаншалықты мәселелерді шешуге қосқан үлесі ретінде қарастыруға болады. Әлеуметтік аудиттің негізгі мақсаты әлеуметтік жүйенің жай-күйін сараптау және мемлекеттік саясаттың қызметін жетілдіру мақсатында мемлекеттік органдардың қызметіне консультациялық қызмет көрсету. Жалпы әлеуметтік аудитті жүргізудің тиімділігі өте жоғары. Дүниежүзілік банктың қорытындылары бойынша, елде әлеуметтік аудитті іске асыру бойынша мемлекеттік бағдарламалардың қарқындылығын өсіре отырып, кедейшілікпен қарсы күресте 60% дан 97% ға өсті, сонымен қатар кейбір елдерде әлеуметтік аудит заңнамаға айналған. Халықаралық Еңбек ұйымының кеңесі бойынша кедейшілікпен қарсы күрестегі ең маңызды фактор бұл – халықты өнімді жұмыспен қамтамасыздандыру [1].

Мемлекет басшысы Қ.К.Тоқаев «Азаматтардың әл-ауқаты мен олардың әлеуметтік қамтылуы әрдайым мемлекет назарында болу қажет. Ойынды сандармен аяқтап, нақты істерге көшетін уақыт келді. Көп жағдайда мемлекеттік органдар өздерінің істерін «нәтижелі өзін-өзі жұмыспен қамтығандар», «бейресми жұмыспен қамту» секілді сөздермен бүркемелеуді ұнатады. Нәтижесінде көптеген адамдар жұмыссыздық пен әлеуметтік қорғаусыз «бірге-бір» қалып жатады. Бұл әлеуметтік-еңбек саласын сапалы жаңартуды талап етеді» [2].

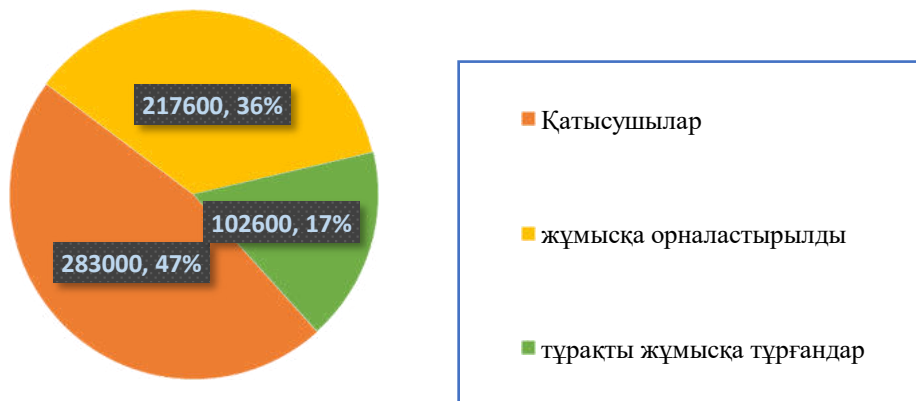
Халықаралық практикада «әрбір нақты сәттегі нәтижелі жұмыспен қамтудың дефициті жұмыссыздар мен жұмыс істейтін кедейлердің санын қосу арқылы есептеледі».

Нәтижелі жұмыспен қамтудың дефициті = жұмыссыздар + жұмыс істейтін кедейлердің саны. Нәтижелі жұмыспен қамтуды дамыту бағдарламасының нәтижелерін халықтың табысының өсуімен бағалауы қажет. ЖІӨ өсуінің абстрактілі сандарына және Қазақстанның әлемдік рейтингтегі орны, соңғы 5 жылда дағдарыстық үдерістер байқалады. Яғни, халықтың жалпы табысындағы еңбек табыстарының үлесі 80% дан 67% ға дейін қысқаруы, әлеуметтік трансферттердің екі есеге дейін өсуі 17% дан 29%-ға дейін, әлеуметтік топтар мен өңірлердегі кірістердің азаюы ерекше алаңдатушылық туғызады. Жалпы ретроспективті талдау 10 жыл аралығында Қазақстандықтардың ақшалай табыстарының құрылымында еңбек қызметінен түсетін табыстардың төмендеуі және әлеуметтік трансферттерден түсетін табыстардың өсуі тіркелгенін көрсетеді. Мәселен, 2012-2022 жылдары халықтың еңбек табыстарының үлесі 14,3%-ға төмендегенін (2012 жылы 81,3%-дан 2022 жылы 67%-ға дейін), әлеуметтік трансферттердің үлесі, керісінше 13,7% өсті. 2022 жылы уақытша және бөлшек жұмыста – 320,9 мың адам, маусымдық жұмыста – 32,9 мың адам, кездейсоқ жұмыста – 8,5 мың адам жұмыс істеген. Жұмыспен қамтылған халықтың көбісі өз істерін сауда (16,7%), ауыл шаруашылығы (13%), білім беру (12,8%), өнеркәсіп (12,3%) секілді экономикалық қызмет түрін жүзеге асырды[3].

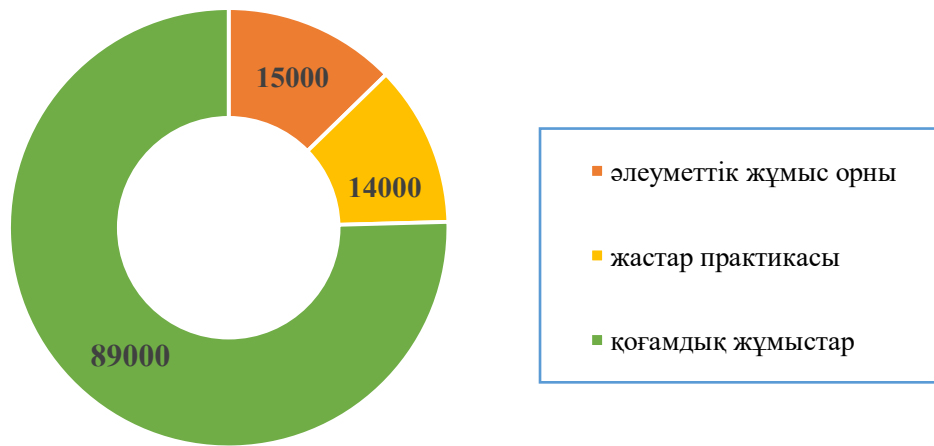
Сурет 1. 2012-2022 жылдардағы халықтың еңбек табыстары, әлеуметтік трансферттердің үлесі

Нәтижелі жұмыспен қамту және әлеуметтік қамтамасыздандыру мәселелері стратегиялық құжаттар мен мемлекеттік бағдарламаларда көрініс тапты. Мәселен, Нәтижелі жұмыспен қамтуды және жаппай кәсіпкерлікті дамытудың 2017 – 2021 жылдарға арналған "Еңбек" мемлекеттік бағдарламасы. Бағдарламаның мақсаты: халықты нәтижелі жұмыспен қамтуға жәрдемдесу және азаматтарды кәсіпкерлікке тарту. Бағдарламаны іске асыруда келесі көрсеткіштерге қол жеткізді [4].

Сурет 2. 2021 жылғы "Еңбек" мемлекеттік бағдарламасының нәтижесі, өлшем бірлігі адам

Жалпы, 118 мыңнан астам адам субсидияланатын жұмыс орындарымен қамтылды. Төмендегі диаграммада көрсетілген.

Сурет 3. 2021 жылғы субсидияланатын жұмыс орынмен қамтылуы, өлшем бірлігі адам

Қазақстанның еңбек нарығы туралы Ұлттық баяндамада Еңбек ресурстарын дамыту орталығының анықтамасы бойынша, жұмыста күрделі тапсырмаларды орындайтын жоғары білім бар қызметкердің жалақысы, біліктілігі төмен жұмыскерден қарағанда жалақысы жоғары келетіні баяндады. Баяндамада мәселені ашатын бірнеше стратификация келтірілген. Атап айтсақ, Қазақстанда даяшы (орташа жалақысы – 215 мың тг) тәрбиешіден көп (104 мың тг), мектеп мұғалімі (196 мың тг) жән дәрігер (218 мың тг). Қазақстандағы дәрігердің табысы мен автокөлік жүргізушісінің жалақысы небәрі - 31% құраса, Германияда - 172%, Бразилияда – 174%, АҚШ-та – 261%. Шет елдердегі мұндай тәуелділік нарыққа жоғары білікті жұмысшыларға сұраныстың болуы туралы сигнал жібереді және неғұрлым күрделі мамандықтарды таңдауды және құзыреттерді дамытуды кәсіби мамандарды ынталандырады [5].

ЭКОСАИ-дың 9-шы ассамблеясында Жоғары Аудиторлар Палатасының төрайымы Н.Годунова тек ақшаны ғана емес, сонымен қатар Қазақстандықтардың мемлекеттік қызметтер мен көмектермен қанағаттандыру деңгейіне мониторинг жүргізу қажеттігін атап айтты. Ис-шараға барлығы 11 елдің жоғары аудиторлар палатасының төрағалары қатысқан.

Н.Годунованың айтуынша, бұл аудит түрі бағдарламалардың, ұлттық жобалардың қаншалықты тиімді екенін және тұтастай алғанда олардың ел азаматтары үшін қандай пайдасы бар екенін көрсетеді. «Біз аудит ақшаның немесе ресурстардың пайдаланылуын тексеруге бағытталғанына үйреніп қалған. Алайда, аудит объектісі адам болған кезде әлеуметтік аудит туралы айтамыз. Жалпы әлеуметтік аудит, бұл бірнеше критерийлерді қамтиды - адамның өмір сүру деңгейі қалай қанағаттандырылады, оның табысы, Денсаулық сақтау, білім беру, сумен қамтамасыз ету қаншалықты қанағаттанарлық. Бұл жұмысқа орналасудың барлық мәселелерін қамтиды Бұл кез-келген ел азаматының әл-ауқатын анықтайтын мәселелердің кең спектрі» [6]. Егер де Қазақстанда әлеуметтік аудит енгізілетін болса, ірі кәсіпорындардың қызметкерлерінде, егер ұйымның табысы өссе, сәйкесінше қызметкерлердің де жалақысы өсуі қажет деген секілді түсінік болар еді. Осылайша, үкіметке, кәсіпорын басшылығына деген наразылық пен шағымдарда аз болатын еді. Жұмыскерлердің әлеуметтік мұқтаждықтары, кәсіпорындағы жұмыс жағдайы, қолайлығы және т.б. мәселелерді әлеуметтік аудитте қамтиды. Әлеуметтік аудиттің негізгі мақсаты қазіргі заманғы табысты және тұрақты компанияларда қабылданған корпоративтік есептілік түрінде компанияның әлеуметтік жауапкершілік дәрежесін тәуелсіз бағалау болып табылады. Осындай корпоративтік есептілікті алғаннан кейін компания мемлекеттік және өңірлік билік органдарына, қоғамға және қызметкерлерге компания өзінің жұмыс істеу аймағында әлеуметтік-қоғамдық өмір сүру жағдайларын

жақсарту үшін әлеуметтік жауапты субъект ретінде жүзеге асыратын күш-жігер туралы хабарлай алады.

4-кесте

Әлеуметтік аудиттің жүйелік-құрылымдық моделі

Әлеуметтік аудиттің жүйелік-құрылымдық моделі	
Субъектісі	Әлеуметтік аудитке тапсырыс берушілер (мемлекеттік билік органдары, саяси партиялар, Қоғамдық ұйымдар және басқа да азаматтық қоғам институттары, коммерциялық, коммерциялық емес ұйымдар) және орындаушылар
Объектісі	мемлекеттік билік органдарының әртүрлі салаларында мемлекеттік саясатты әзірлеу және іске асыру жөніндегі қызметі болып табылады.
Принциптері	еріктілік, ұсынымдық, әлеуметтік аудиторлардың сипаты, тапсырыс берушілерден тәуелсіздігі, әлеуметтік аудит нәтижелерінің ашықтығы, аудиторлардың кәсібилігі, әлеуметтік аудит нәтижелерінің дұрыстығы.
Мақсаты	әлеуметтік жүйенің жай-күйін сараптау және мемлекеттік саясаттың қызметін жетілдіру мақсатында мемлекеттік органдардың қызметіне консультациялық қызмет көрсету
Функциялары	диагностикалық, бағалау, кері байланыс, ынталандыру, түзету, реттеу.
Құралдары	танымдық (зерттеу қызметінің әдістері) және пәндік (компьютерлер, кеңсе техникасы, канцелярия)
Әдістері	1) теориялық: сипаттама, талдау, синтез, модельдеу, өлшеу, салыстыру, жіктеу, типология; 2) эмпирикалық: ресми құжаттарды талдау, халыққа әлеуметтік сауалнама, фокус-топ, сараптамалық әдістер, эвристикалық әдістер, статистикалық көрсеткіштерді талдау.
Нәтижелері	әлеуметтік диагностика нәтижелері, билік органдары қызметінің әлеуметтік тиімділігін бағалау нәтижелері, мемлекеттік саясатты жетілдіру бойынша практикалық ұсыныстар немесе енгізуге дайын басқару технологиялары.

Қорытындылай келе, нәтижелі жұмыспен қамтудың мемлекеттік саясаты саласындағы әлеуметтік аудиттің ерекшеліктерін әдістеме мен қолдану тұрғысынан сипаттай отырып, әлеуметтік аудит элементтерін мемлекеттік сыртқы аудит тәжірибесіне интеграциялаудың халықаралық тәжірибесі Қазақстан үшін қызығушылық тудырады. Аудиттің бұл түрін сапалы және жан-жақты түрде жүргізу экономикасы тұрақталған, дамыған елдерде ғана қолданылатын қалыптасқан тәжірибе емес, сонымен қатар әлеуметтік шиеленістің бар ошақтарын алып тастаудың және халықтың билікке деген сенімін арттырудың тиімді тетігі болып табылады.

Пайдаланылған әдебиеттер

- 1) Социальный аудит: учебное пособие / Под общ. редакцией д.э.н., проф. А.А. Шулса, д.э.н. Ю.Н. Попова. – М.: Издательский дом «АТИСО». – 2008. – С.230
- 2) Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың «Әділетті Қазақстанның экономикалық бағдары» атты Қазақстан халқына Жолдауы [Электрондық ресурс]. URL: // <https://www.akorda.kz/kz/memleket-basshysy-kasym-zhomart-tokaevtyn-adilette-kazakstannyn-ekonomikalik-bagdary-atty-kazakstan-halkyna-zholdauy-18333>
- 3) Национальный доклад «Рынок труда Казахстана: развитие в условиях новой реальности», 2021 г. [Электрондық ресурс]. URL: // <https://iac.enbek.kz/ru/node/1179>
- 4) Әділет заң порталы. Нәтижелі жұмыспен қамтуды және жаппай кәсіпкерлікті дамытудың 2017 – 2021 жылдарға арналған "Еңбек" мемлекеттік бағдарламасын бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2018 жылғы 13 қарашадағы № 746 қаулысы.
<https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V1800017812>

5) He L., Yang R., He, Y. Does social exchange relationship impair audit committee effectiveness? // J Manag Gov. – 2018. – Vol. 22. – PP. 219-249. [Электрондық ресурс]. URL: // <https://doi.org/10.1007/s10997-017-9385-5>

6) ЭКОСАИ 9-я ассамблея выступление Н.Н.Годунова [Электрондық ресурс]. URL: // <https://24.kz/ru/news/economy/item/561141-sotsialnyj-audit-poyavitsya-v-kazakhstane>

ТРАНСФОРМАЦИЯ АУДИТА БАНКОВСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В НОВЫХ РЕАЛИЯХ

Зверкова А. Е.

Финансовый университет при Правительстве Российской Федерации,
г. Москва, Россия,
azverkova17@gmail.com

Аудит банковской деятельности — это процесс независимой проверки финансовых операций, отчётов и систем контроля, применяемых в банке.

Сущность аудита банковской деятельности заключается в оценке соответствия банковской деятельности законодательству и стандартам, выявлении рисков и недостатков, а также в обеспечении надёжности и достоверности финансовой отчётности банка. Аудиторы проводят анализ финансовых данных, оценивают системы внутреннего контроля и документооборот, а также проверяют соблюдение нормативов и стандартов в банковской деятельности. [1] Это помогает защитить интересы вкладчиков и обеспечить стабильность банковской системы.

Трансформация аудита банковской деятельности в новых реалиях относится к изменениям и современным вызовам, с которыми сталкиваются аудиторы и банки в условиях быстро меняющейся финансовой среды. [4]

С ростом цифровых технологий и автоматизации, аудиторам приходится адаптировать методики и инструменты аудита для анализа электронных данных и кибербезопасности, а также для проверки цифровых процессов в банках. Следующий аспект включает в себя регулятивные изменения в нормативах и законах, которые требуют от аудиторов обновления своих знаний и навыков, чтобы обеспечить соответствие банковской деятельности законодательству. [2] Также стоит отметить рост сложности финансовых инструментов и рисков. Аудиторы должны более активно оценивать риски и системы управления ими в банках. Этические аспекты, включающие соблюдение конфиденциальности, становятся важными в свете растущей ценности данных и информации в банковской сфере. Современные методы аналитики и искусственного интеллекта помогают улучшить процессы аудита и увеличить его эффективность. [7] Аудиторы должны быть способными адаптироваться к изменениям в банковской деятельности, включая финансовые кризисы, изменения в макроэкономических условиях и другие переменные факторы.

Теперь стоит рассмотреть основные тенденции развития аудита банковской деятельности. Область аудита значительно расширяется, и аудиторам становится важно не только проверять финансовые отчёты, но также анализировать риски, управление ими и соблюдение законодательства, включая вопросы кибербезопасности и защиты данных. Положительное влияние также оказывает гармонизация мировых стандартов аудита и регуляторных требований. Это облегчает аудит банков с международной присутствием. [8] Аудиторы все чаще используют технологии, включая искусственный интеллект для того, чтобы выявлять различные аномалии и риски, а также для улучшения процессов аудита. Помимо использования новых технологий аудиторы активно участвуют в оценке банковских